

DE KABINETSARCHIEVEN VAN LEBURTON EN CLAES

Sinds de jaren 1950 zijn ‘kabinetten’ niet uit de Belgische politiek weg te denken. Politici in een uitvoerend mandaat (burgemeester, gedeputeerde, minister) begonnen gaandeweg een groep medewerkers om zich heen te verzamelen. Aanvankelijk was dat een bescheiden persoonlijk secretariaat, maar daar kwamen ook al snel inhoudelijke adviseurs en stafmedewerkers bij. Op die manier vormden ze een tegengewicht tegen de administratie. Dit is een vrij uitzonderlijk fenomeen. In andere landen beperkt de groep eigen medewerkers zich vaak tot een speechschrijver of een communicatieteam. België is dan ook zowat het enige land waar een kabinet een belangrijke beleidsactor is geworden.

Elke minister kan rekenen op een kabinet, soms ministerieel kabinet genoemd. Ook de burgemeesters van enkele grote steden in België hebben een kabinet. Hetzelfde geldt voor de gedeputeerden van de provincies. De overheid stelt voor de uitbouw van deze kabinetten, de werking en de personeelskosten een budget ter beschikking.

De grote groei van het aantal en de omvang van de kabinetten in België dateert uit de

jaren 1950. Ministers voelden er weinig voor om terug te vallen op een administratie waarvan een deel mogelijk een andere politieke sympathie had. Bij de voorbereidingen van hun beleidswerk deden ze liever een beroep op vertrouwde medewerkers, waardoor er meer en meer politieke benoemingen plaatsvonden. Kabinetten waren dus niet meer weg te denken uit de politieke besluitvorming. Hun archieven zijn vaak even omvangrijk als de archieven van de administratie, voor historisch onderzoek zijn ze even belangrijk. Maar het beheer ervan is nooit bij wet vastgelegd. Veel politici en kabinetsmedewerkers beschouwen het archief dat op de kabinetten wordt gevormd dan ook als persoonsarchief (privaat archief). Anderen stellen dat kabinetsarchieven wel degelijk overheidsarchief zijn en dat ze dus ressorteren onder de Archiefwet. Ik wil hier geen uitspraak over doen. Tenslotte is het de taak van elke erfgoedinstelling het verleden te bewaren, behouden en beheren. Kabinetsarchieven dienen in de eerste plaats bewaard te worden. Waar dat precies gebeurt, is een (weliswaar belangrijke) bijzaak.

Een aantal kabinetsarchieven kwam om evidente redenen in de culturele archieven terecht.¹ Gezien de onduidelijkheid over de juridische achtergrond van deze archieven en

Edmond Leburton (links) en Willy Claes (rechts) op het ideologisch congres van de BSP, 16 en 17 november 1974. (Amsab-ISG, Gent)

de uiteenlopende verzoeken van de archiefvormers ontbreekt een eenvormige benadering. Sommige kabinetssarchieven werden aan Amsab-ISG geschonken zonder voorwaarden. Bij andere werd in het afgesloten depotcontract gestipuleerd ze volledig gesloten te houden. Sommige werden integraal overgedragen, zoals het kabinetssarchief van Norbert De Batselier. Andere werden voor de overdracht eerst grondig uitgezuiverd door de respectievelijke politici of kabinetssmedewerkers. Soms blijken persoonsarchieven dossiers of delen van een kabinetssarchief te bevatten. Deze verscheidenheid leidde ertoe dat de meeste archieven voor de duur van twintig jaar voor raadpleging werden afgesloten. Dit betekent niet dat onderzoek onmogelijk is: gemotiveerde aanvragen worden aan de archiefvormer (politicus of kabinetssmedewerker) in kwestie voorgelegd en krijgen meestal een positief antwoord, mét verwijzingen naar de geldende privacywetgeving. Een minderheid van de stukken en dossiers blijft voor langere periodes gesloten.

Amsab-ISG ontsloot reeds archieven van de kabinetten van de eerder vermelde gewezen viceminister-president Norbert De Batselier, van voormalig minister en regeringscommissaris Freddy Willockx en van kabinetssmedewerker Bert Hermans. In archieven van enkele politici, zoals dat van gewezen minister van Verkeer en Onderwijs Jef Ramaekers, bevinden zich ook documenten die van (ministeriële) kabinetten afkomstig zijn. Onlangs ontsloten we opnieuw (delen van) twee kabinetssarchieven. Het gaat om archiefstukken van twee socialistische politici die in de jaren 1970 en 1980 hun stempel op het staatsbestel hebben gedrukt. Edmond Leburton was bijna veertig jaar lang (tot het aantreden van de regering-Di Rupo op 6 december 2011) de laatste Waalse en socialistische premier. Zijn streekgenoot Willy Claes maakte dan weer

naam als co-ouder van de ooit geroemde en later gehate ‘wafelijzerpolitiek’. Hun politieke carrières overlaptten elkaar tussen 1973 en 1974 in de regeringen-Leburton, waarin Claes minister van Economische Zaken was. Terwijl de politieke carrière van de laatste stilaan uit de startblokken kwam, liep die van de eerste toen op haar laatste benen. We lichten de carrières van beiden hier kort toe en bespreken het archiefmateriaal dat in Amsab-ISG is ondergebracht.

Le ‘Grand Chef Blanc’

Edmond Jules Isidore Leburton werd op 18 april 1915 geboren in Lantremagne, een onooglijk dorpje vlak bij Borgworm (Waremmes) in Haspengouw, pal op de latere taalgrens tussen de provincies Limburg en Luik. Hij studeerde politieke en sociale wetenschappen en nam als 25-jarige deel aan de Achttiendaagse Veldtocht in mei 1940. Tijdens de oorlogsjaren speelde hij een actieve rol in het verzet als commandant van een groep van het Geheim Leger. Zijn leidinggevende capaciteiten werden snel erkend. In januari 1947 werd hij benoemd tot burgemeester van Borgworm na amper één jaar als gemeenteraadslid te hebben gezeteld. Enkele maanden later werd hij ook kabinetsschef van de Luikse socialist Léon-Eli Troclet (1902-1980), die samen met premier Achiel Van Acker als minister van Arbeid en Sociale Voorzorg vorm gaf aan het naoorlogse sociale zekerheidsstelsel. Ongetwijfeld had Van Acker de talentvolle en gedreven Leburton reeds opgemerkt bij de (her)opbouw van de socialistische partij in België. Net als Van Acker was Leburton geen ideologische scherpslijper maar iemand die eerder beducht manoeuvreerde en steeds het compromis zocht. En dat was een noodzakelijke eigenschap in de eerste naoorlogse jaren, waarin de binnenlandse politiek

De regering-Van Acker in 1954, waarin Edmond Leburton (tweede rij, tweede van rechts op de foto) voor het eerst minister werd. (Amsab-ISG, Gent)

bol stond van de spanningen. Leburton besteedde bijzondere aandacht aan de sociale wetgeving en vorming: tot het einde van de jaren 1950 was hij leraar aan de Provinciale school voor Sociale Hulp, de Beroepsschool voor Verpleegsters en het Staatsinstituut voor Sociale Studies te Luik.

In februari 1946 werd Leburton ook verkozen tot volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Hoei-Borgworm. Hij zou die functie meer dan 35 jaar behouden. Het daaropvolgende jaar werd hij ook opgenomen in het Partijbureau van de jonge Belgische Socialistische Partij (BSP). *'Le Grand Chef Blanc'* was geboren: in enkele jaren tijd bouwde hij in het Luikse een machtsbasis uit die pas na

drie decennia ondergraven zou worden. In 1954 werd hij voor het eerst minister. Hij kreeg de post van Volksgezondheid en Gezin in de rood-blauwe regering-Van Acker. Op Arbeid en Sociale Voorzorg zetelde zijn leermeester Troclet. Samen zetten ze verdere stappen in de uitbouw van de sociale zekerheid, cruciale hervormingen die in het gedruis van de schoolstrijd echter amper werden opgemerkt. Na drie regeringen onder leiding van Gaston Eyskens, waarin geen socialisten zetelden, werd hij in 1961 zelf minister van Arbeid en Sociale Voorzorg in de 'travailleistische' regering van Théo Lefèvre (1961-1965). In de daaropvolgende korte regering onder leiding van Pierre Harmel (1965-

1966) was hij vicevoorzitter van de Minister-raad en minister belast met de Coördinatie van het Infrastructuurbeleid. Deze complex gestructureerde regering viel al snel. De aanleiding was geruzie over de uitbouw van de ziekteverzekering, in de eerste plaats met de Waalse socialisten van wie Leburton intussen een van de voormannen was geworden. Dit debacle en het feit dat de christendemocraten de socialisten in de regering inruilden voor de liberalen leidden er ongetwijfeld toe dat hij in 1968, toen de BSP opnieuw in de regering werd opgenomen, zijn plaats moest laten aan twee andere Luikenaars: zijn generatiegenoot Joseph-Jean Merlot en de jongere André Cools. Het vroegtijdige overlijden van Merlot op 55-jarige leeftijd zorgde ervoor dat hij een jaar later kon terugkeren in de regering als minister van Economische Zaken. In de volgende regering, de laatste onder leiding van Gaston Eyskens, moest hij zijn plaats opnieuw afstaan. Met de veel militantere en rigide André Cools zou het nooit goed boteren.

Na de Tweede Wereldoorlog had Leburton nog veel aandacht voor de Waalse zaak. Zijn kennis van het Nederlands was, alhoewel hij op de taalgrens woonde, erg bescheiden. Maar later in zijn leven nam hij een veel gematigder standpunt in. Hij geldt dan ook als tegenstander van grote institutionele veranderingen. Materiële welvaart binnen een unitair België had voor hem duidelijk prioriteit. Als minister van Economische Zaken bereidde hij in 1969 de instelling van de zo verfoeide belasting op toegevoegde waarde (btw) voor en stond hij aan de wieg van een nieuw wetsvoorstel over een plan voor economische expansie. Samen met de latere Europese commissaris Henri Simonet verde-

digde hij het idee van een globale en nationale Belgische economie, waaraan de regionale verschillen ondergeschikt moesten worden gemaakt. In december 1970 stemde hij, zij het niet zonder bezwaren, in met de grondwetsherziening die aan de basis ligt van het federale België (de eerste staatshervorming).

Vanaf 1959 was Leburton ook voorzitter van het Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten (NVSM). Net als in zijn geboortestreek bouwde hij vrij snel een stevige machtsbasis uit, waarin dienstbetoon een vooraanstaande rol speelde. Als voorzitter van het NVSM én als minister van Sociale Voorzorg – dergelijke functies werden toen zonder enig bezwaar gecombineerd – gaf hij in 1963 zijn naam aan een wet die het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) vormgaf. Dat organiseert, beheert en controleert de ‘verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen’ en is daarmee een van de steunpilaren van onze moderne sociale zekerheid.

In 1971, na het aftreden van de laatste unitaire voorzitter Léo Collard, werd Leburton de eerste covoorzitter van de BSP, samen met de Antwerpse ‘brulboei’ Jos van Eynde. Dat was een logisch gevolg van de eerste staatshervorming. De socialisten waren op dat moment nog de enige unitaire partij nadat de liberalen en christendemocraten in respectievelijk 1961 en 1969 in een Vlaamse en Waalse partij waren uiteengevallen. De jonge Cools verving Leburton als minister van Economische Zaken en bleef de socialisten leiden in de regering. Op 26 januari 1973 werd Leburton, als compromisfiguur, eerste minister van een ‘monsterkabinet’. Deze regering liet meerdere records sneuvelen: tot het aantreden van de regering-Di Rupo in 2011 was ze de laatste klassieke tripartite, ze telde niet minder dan 36 leden (22 ministers

Willy Claes tijdens de campagne voor de verkiezingen van 17 april 1977.

Foto: Stany De Buyst. (Amsab-ISG, Gent)

en 14 staatssecretarissen) maar kwam na negen maanden al ten val. Ze werd gelijmd, zij het dat ze daarna 8 staatssecretarissen minder telde. Bij zijn aantreden was Leburton de eerste Waalse socialist die eerste minister werd. Op 25 april 1974 kwam de regering opnieuw ten val, ditmaal over de affaire van de Iranian-Belgian Refining and Marketing Company (Ibramco).²

Leburton bleef daarna nog tot 1981 een belangrijke rol spelen in de Belgische politiek als volksvertegenwoordiger en voorzitter van de machtige socialistische mutualiteiten. Tussen 1977 en 1979 was hij ook nog voorzitter van de Kamer. Toen daar de wetten voor het regelen van de regionale bevoegdheden en de instelling van de federale staat werden gestemd, was hij afwezig. Dat was ongetwijfeld niet toevallig, maar hij eindigde zijn parlementaire loopbaan wel als lid van de eerste Waalse Raad (1980-1981).³

In 1987 nam Leburton afscheid als burgemeester van Borgworm en een jaar later als gemeenteraadslid van dezelfde gemeente. Hij overleed op 15 juni 1997 na een lang en rijkgevuld leven.

Als politicus paste Leburton, zeker in de nadagen van zijn politieke carrière, bij het imago van de 'oude krokodil': befaamd om zijn tolerantie voor grote hoeveelheden drank en eten, een werkvijver waaraan weinig konden tippen (en waarbij diverse functies en opdrachten naadloos in elkaar overliepen), charmant maar autoritair, een olifantengeheugen én schijnbaar ongevoelig voor kritiek. Zo nodigde hij, tegen de uitdrukkelijke wens van een deel van de partij (met de Jongsocialisten op kop), enkele vertegenwoordigers van Mobutu's Mouvement Populaire de la Révolution (MPR) uit als eregasten op het ideologisch congres van de BSP van 1974. Daarbij werd de delegatie ontvangen door het majorettenkorps van Borgworm. Ook onver-

kwikkelijke affaires, zoals de Ibramco-zaak en het RTT-schandaal, zouden als een donkere schaduw over zijn nalatenschap blijven hangen. Beide vonden plaats in 1973 en zijn ongetwijfeld symptomen van een gescleroseerde politieke klasse. De (te dure) aanbesteding van de gebouwen die bestemd waren voor de Regie voor Telefonie en Telegrafie (RTT) werd uitsluitend aan een bevriende firma toevertrouwd. In ruil liet die een deel van de opbrengsten in de partijkas van de BSP vloeien. Bij de oprichting van de Ibramco was dan weer bedongen dat een uitgebreid netwerk van oliepijpleidingen door België zou worden gelegd met als kern een olieraffinaderij in Ternaaien, bij Wezet, op de grens van de provincies Luik en Nederlands-Limburg. De regering bleek van dit geldverslindende prestigeproject onvoldoende op de hoogte. Toen Leburton weigerde om zijn handen van de zaak af te halen, leidde dat tot een vertrouwensbreuk en tot de val van zijn regering.

De vader van de 'wafelijzerpolitiek'

Leburton werd aan het hoofd van de socialistische mutualiteiten opgevolgd door Willy (Willem) Claes, die kan worden gezien als een van zijn politieke zonen. Claes zag op 24 november 1938 het levenslicht in Hasselt. De intelligente en hardwerkende jongeman, die op zijn zeventiende al voorzitter van de Limburgse Jongsocialisten was, werd snel opgemerkt door 'de partij'. Dankzij een lening van De Voorzorg kon hij politieke en sociale wetenschappen studeren aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), waarna hij meteen aan de slag kon bij de leninggever. In de daaropvolgende drie decennia werkte hij zich op tot een van de prominentste en invloedrijkste Belgische politici. In 1964 werd hij voor de toenmalige BSP verkozen tot gemeenteraadslid in Hasselt. In tegenstelling

tot Leburton bouwde hij het stadhuis niet uit tot een lokale basis, al zou hij wel dertig jaar raadslid blijven. Vier jaar na zijn intrede in de lokale politiek werd hij verkozen tot volksvertegenwoordiger en nog eens vier jaar later werd hij tot minister benoemd. Hij was toen 34, vijf jaar jonger dan Leburton, die ook al minister werd op een ongebruikelijk jonge leeftijd. In de zesde regering van Gaston Eyskens (1972-1973) kreeg Claes de post van Nationale Opvoeding toevertrouwd. In de daaropvolgende regering vroeg Leburton Claes als minister van Economische Zaken. Tot 1992 zou Claes die post in alle regeringen met een socialistische deelname vervullen. Hij diende in de periodes 1973-1974, 1977-1981 en 1988-1992 in niet minder dan tien regeringen onder vijf verschillende premiers: Edmond Leburton, Leo Tindemans, Paul Vanden Boeynants, Wilfried Martens en Mark Eyskens. Deze jaren werden gekenmerkt door korte, instabiele regeringen en een grote economische recessie. Onder Wilfried Martens werd Claes in 1979 ook vicepremier en voorman van de Socialistische Partij (SP) (ontstaan na de opsplitsing van de unitaire BSP, waarvan hij tussen 1975 en 1977 ook de voorlaatste Vlaamse covoorzitter was). Claes was in die jaren dan ook vaak betrokken bij de regeringsvorming en fungeerde meermaals als (in)formateur. Daardoor werd hij ook opgenomen in de cirkel van vertrouwenspersonen rond de koning. In 1983 werd hij tot minister van Staat benoemd. Claes was toen pas 44, terwijl deze eretitel gewoonlijk voor wat oudere staatslieden aan het einde van hun carrière was voorbehouden. Het onderstreept de belangrijke rol die Claes speelde bij het sturen van het staatschip doorheen de turbulente jaren 1980, vol economische en politieke beroering. Daarbij gold hij als toonbeeld van het toen bewierookte en later verfoeide Belgische compromis. Zo staat hij

bekend als de vader van de 'wafelijzerpolitiek', die voor economische groei en sociale vrede zorgde, maar het land ook opzadelde met enkele zogenaamde 'witte olifanten'.

Claes was inmiddels ook opgeklommen binnen de rangen van het NVSM. Hij was er ondervoorzitter onder leiding van Leburton. Van 1986 tot 1990 zou hij die laatste opvolgen als voorzitter. Daarmee was hij de laatste unitaire voorzitter van de socialistische mutualiteiten. In het debat over de staats hervorming nam hij zelden uitgesproken standpunten in. Voor Vlaamsgezinden gold hij eerder als 'belgicist'. Ook hier streefde hij in de eerste plaats naar een compromisoplossing, met respect voor het gezag en de instellingen.

In 1992 kreeg Claes in de eerste regering-Dehaene de ministerportefeuille van Buitenlandse Zaken toevertrouwd, een post die zelden aan ideologische doordrijvers werd gegeven. In zekere zin kan deze portefeuille ook beschouwd worden als een beloning voor Claes' lange carrière op minder aantrekkelijke, technische posten. Meteen werd hij geconfronteerd met de laatste grote buitenlandse crisis tot op heden. Tien Belgische para's werden bij het losbreken van de genocide in Rwanda vermoord tijdens een humanitaire opdracht. Claes drong er toen sterk op aan dat de Belgische militairen zich zouden terugtrekken. In dezelfde periode was hij ook voorzitter van de Europese Socialistische Partij (1992-1994). In 1994 werd hij, enigszins verrassend, verkozen tot secretaris-generaal van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) in navolging van Paul-Henri Spaak, een andere illustere Belgische socialist. Maar toen uitlekte dat de Italiaanse helikopterbouwer Agusta onder zijn mandaat als minister van Economische Zaken steekpenningen had betaald, werd hem geen eervol afscheid gegund. Als jong minister was hij al betrokken geweest bij de

Ibramco-affaire die de val van de regering-Leburton had veroorzaakt. Ook in het kader van de UNIOP-affaire, waarbij ministers via te dure marktonderzoeken overheidsgeld naar hun partij lieten vloeien, viel zijn naam. En in de jaren 1980 was het vrij gebruikelijk dat partijkassen werden gespekt via allerlei al dan niet legale constructies. Aan dergelijke praktijken kwam pas een einde na het Augusta-schandaal toen partijen grotere dotaties kregen om een onafhankelijker financiering te verzekeren. Maar ondertussen was Willy Claes al uitgegroeid tot een van de symbolen van die 'oude politieke cultuur'. Daardoor is een vertekend beeld ontstaan van een gedreven man met volkse wortels, een bovenmatige intelligentie en werkkraft, een man ook die de Belgische staat mee heeft vormgegeven en die zich bovendien kan beroepen op heel wat staatkundige en sociaal-economische realisaties.

Na zijn terugtreden heeft Claes zich voornamelijk gewijd aan zijn liefde voor muziek. Als begenadigd pianist gaf hij samen met operazanger Koen Crucke een concertenreeks. Eerder al, tijdens zijn ministeriële carrière, sloeg hij uitnodigingen om het dirigeerstokje ter hand te nemen niet af. Meermaals kreeg hij de eer om de beroemdste klassieke orkesten te dirigeren, gelegenheden waar hij zichtbaar van genoot.

Het zou jammer zijn als vooral de minpunten uit de carrières van Edmond Leburton en Willy Claes bij het grote publiek bleven hangen. Ik kan enkel hopen dat degelijk wetenschappelijk onderzoek tot volwaardige biografieën leidt, die ook het belang van beide politici voor de periode 1970-1990 onderstrepen. Daarvoor is het nodig om van goed ontsloten archiefmateriaal gebruik te kunnen maken.

Twee zeer verscheiden archieven

Slechts een deel van het archief van Willy Claes dat zich op Amsab-ISG bevindt, kon intussen worden ontsloten. Dit eerste deel betreft een belangrijk stuk van het archief dat zijn kabinetten aanlegden toen hij minister van Economische Zaken was. Het bevat dossiers van de ministerraad en van de ministeriële comités voor Institutionele Hervorming, Buitenlands Beleid, Verdediging en Begroting voor de tweede periode (1977-1981). Daarnaast zijn de dossiers van het Overlegcomité Regering-Executieven en de ministeriële comités voor Leefmilieu, Buitenlandse Betrekkingen, Europese Aangelegenheden en Economische en Sociale Coördinatie voor de tweede periode (1988-1992) opgenomen. Voor de jaren 1979-1981, toen Claes vicepremier was, komen daar de dossiers van het kernkabinet bij. Verder bevat het archief ook de agenda's van de minister- en regeringsraad tijdens Claes' covoorzitterschap van de BSP. Claes annoteerde relatief weinig, maar de dossiers zijn vrij volledig en vormen dus een bijzonder rijke bron voor studies naar het regeringsbeleid in de bovenvermelde periodes. Dankzij de aanwezigheid van nota's van de kabinetsmedewerkers geven ze een goed inzicht in de posities van de diverse coalitiepartners over enkele belangrijke dossiers, zoals staatshervorming, arbeidswetgeving, 'wafelijzerpolitiek', budgettaire problemen ...

De rest van Claes' omvangrijke archief dat bij Amsab-ISG berust, is grotendeels kabinetsarchief, in drie verschillende stappen gedeponneerd tussen 1987 en 1995. Vermoedelijk gingen enkele belangrijke dossiers en zijn persoonlijk archief bij een woningbrand in 2000 verloren.

Maar wat wel bewaard bleef, biedt een stevige basis voor historisch onderzoek naar een van de invloedrijkste politici van de jaren

Willy Claes als secretaris-generaal van de NAVO.
Foto: © Filip Claus. (Amsab-ISG, Gent)

1970-1995 én naar het regeringsbeleid van de cruciale jaren 1980.

Over het archief van Edmond Leburton is minder bekend. Het archief dat in 1997 werd gedeponereerd (en integraal ontsloten), is een combinatie van persoons- en kabinetsarchief. Leburton gold als een van de kampioenen van het dienstbetoon. In het archief zijn dan ook omvangrijke reeksen van alfabetisch gerangschikte briefwisseling te vinden uit de jaren 1954-1971, naast de administratieve briefwisseling van het kabinet, en toespraken. Een deel van het archief vormde Leburton als voorzitter van de BSP en als burgemeester van Borgworm. Aangezien hij diverse kantoren had (het stadhuis van Borgworm, ministeries en de hoofdzetel van het NVSM)

en de uitvoering van zijn functies door elkaar liet lopen is het vrijwel onmogelijk om het archief op basis van deze drie taken te scheiden. Zo werd in het onlangs overgedragen archief van het NVSM nog een belangrijk stuk kabinetsarchief uit de jaren 1961-1965, toen Leburton minister van Sociale Voorzorg was, aangetroffen. Dat gaat voornamelijk over de wet op de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Uit het onderwerp van de stukken blijkt zijn aandacht voor sociale thema's, zoals werkloosheid, gezinsvergoedingen, pensioenen, en zijn inzet voor 'arbeidsbemiddeling'.

Het archief van Leburton is goed voor 190 archiefdozen (20,9 meter) en beslaat de jaren 1950-1972. Het ontsloten deel van het archief van Willy Claes werd opgeborgen in 363 archiefdozen (39,9 meter) en bestrijkt de jaren 1974-1992.

Alhoewel de politieke biografie in de geschiedschrijving op dit moment weinig populair is, hoop ik dat een moedige historicus zich in de toekomst aan dit onderwerp, vol potentiële valkuilen, kan wijden. Gezien de belangrijke invloed die Edmond Leburton en Willy Claes op het Belgische politieke bestel hebben gehad, verdienen beiden dit zonder meer. In afwachting daarvan kunnen bovenstaande summieriende en onvolledige beschrijvingen alvast helpen om het archief dat ze ons schonken en/of nalieten, te kaderen, zodat ook dit de plek krijgt die het verdient.

- 1 Het gaat hier om de voormalige privaatrechtelijke thema-archieven (ADV, Amsab-ISG, Liberaal Archief/Liberas en KADOC-KU Leuven).
- 2 Hoewel het in de praktijk om één regering gaat, zijn er officieel twee kabinetten-Leburton: van 26/01/1973 tot 23/10/1973 en van 23/10/1973 tot 25/04/1974.
- 3 http://connaitrelawallonnie.wallonnie.be/fr/wallons-marquants/dictionnaire/leburton-edmond#.W3_5ic4zbiU.